خبرها

امضای سخت مدیرعامل شرکت ملی نفت

ایرنا: مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران گفت: سخت‌ترین قراردادهایی که امضا می‌کنیم قراردادهایی است که به موجب آن ارز از کشور خارج می‌شود. «غلامحسین نوذری» در نشست مشترک اعضای انجمن سازندگان تجهیزات صنعت نفت ایران با مدیران زیرمجموعه شرکت ملی نفت ایران با اشاره به توان تولیدکنندگان داخلی برای تامین تجهیزات مورد نیاز صنعت نفت بر ضرورت شکل گیری کمیته‌ای مشترک از تولیدکنندگان تجهیزات و خریداران آن یعنی شرکت‌های زیرمجموعه شرکت نفت، تاکید کرد. نوذری با اشاره به قدمت ۹۰ ساله صنعت نفت ایران تصریح کرد، شایسته نیست با وجود چنین سابقه‌ای کشورهایی نظیر چین رقیب تولیدکنندگان و سازندگان تجهیزات نفت ایران باشند. به گفته وی چهار مرحله ۲۰، ۱۹ و ۲۱ و ۲۲ پارس جنوبی به مناقصه رفته است و اسناد مناقصه مرحله ۱۴ این میدان نیز این هفته منتشر می‌شود. معاون وزیر نفت درباره توسعه میدان بزرگ گازی کیش تصریح کرد، پیش‌بینی می‌شد میزان ذخایر این میدان ۳۲ تریلیون فوت مکعب (TCF) باشد که براساس آخرین ارزیابی‌ها مشخص شد، رقم واقعی آن ۴۸ تریلیون فوت مکعب (TCF) است. وی با برشمردن ظرفیت‌های بالقوه موجود در میادین نفت و گاز کشور و اشاره به نگهداشت چهار میلیون و ۲۰۰ هزار بشکه نفت و حدود ۵۰۰ میلیون متر مکعب گاز تصریح کرد، برای تامین این ظرفیت باید بیش از یک میلیارد دلار کالا و تجهیزات خریداری شود.

تغییر ساعت منتفی است

ایلنا: وزیر نیرو گفت: اگر تغییر محسوسی در رشد مصرف برق در مقایسه با سال ۸۴ رخ داد، بحث تغییر ساعت منتفی است. پرویز فتاح وزیر نیرو عدم تغییر ساعت رسمی کشور را مصوبه دولت دانست و گفت: ساعت رسمی کشور در سال ۸۵ تغییر نمی‌کند. وی با بیان اینکه براساس آمار گرفته شده از میزان مصرف در فروردین ماه سال جاری، تغییری در مقایسه با فروردین ۸۴ مشاهده نشده و فقط ۵ ماه از فصل گرما باقی مانده است، تصریح کرد: در شهریورماه هوا بهتر خواهد شد و از گرمای مردادماه کاسته می‌شود که باید با دقت مانیتور را اندازه‌گیری کنیم و در صورت وجود تغییر محسوس در میزان مصرف، وزارت نیرو این تفاوت مصرف و رشد را به دولت رسماً اعلام خواهد کرد. وزیر نیرو افزود: در صورتی که تفاوت زیادی در رشد مصرف نسبت به سال مشابه آن وجود نداشته باشد، به معنای آن است که از نظر میزان انرژی در سال ۸۵ با مشکلی روبه‌رو نخواهیم شد. دکتر فتاح در خصوص میزان مصرف برق کشور در شرایط فعلی، خاطرنشان کرد: در حالی که ما رشد مصرف ۸درصدی را برای سال جاری نسبت به سال ۸۴ پیش‌بینی کرده‌ایم، میزان مصرف نسبت به سال گذشته بیشتر شده و به دلیل گرمای بیش از حد به خصوص در جنوب کشور این رشد به ۹ درصد رسیده است. وی ادامه داد: البته این ۹ درصد را نمی‌توان، رشد مصرف تلقی کرد چرا که میزان مصرف با نوسانات دمای هوا تغییر می‌کند. وزیر نیرو در پاسخ به سئوالی مبنی بر مشکلات ایجاد شده در فروش اوراق مشارکت به دلیل اعمال سیاست‌های جدید بانکی، این مسئله را رد کرد و از فروش اوراق مشارکت ۸۰۰ میلیارد تومانی وزارت نیرو تا پایان خردادماه جاری خبر داد. به گفته فتاح، هیات دولت، بانک مرکزی را موظف به فروش اوراق مشارکت تا پایان خردادماه سال جاری کرده است.

اولین قرارداد اکتشاف نفت در خارج از کشور

مهر: قرارداد اولین پروژه اکتشافی ایران برای اکتشاف چند بلوک نفتی در کشور ازبکستان با شرکت پتروناس امضا شد. با انعقاد اولین قرارداد اکتشافی ایران انجام عملیات لرزه‌نگاری دوبعدی و سه‌بعدی در چند بلوک نفتی ازبکستان آغاز شده و باید تا ۱۰ ماه آینده به اتمام برسد. براساس این گزارش، پیمانکار اصلی این پروژه شرکت پتروناس مالزی بوده و قرارداد اکتشافی ایران نیز با شرکت پتروناس منعقد شده است. یک مقام مسئول در شرکت عملیات اکتشاف نفت ایران در این‌باره به خبرنگار مهر گفت: این پروژه باید تا ده ماه آینده به اتمام برسد و اولین پروژه اکتشافی ایران در خارج از کشور محسوب می‌شود. وی ارزش این قرارداد را اعلام نکرد، اما گفت: شرکت عملیات اکتشاف نفت در کشورهای عراق و سوریه نیز برای انجام عملیات اکتشافی در مناقصاتی شرکت کرده است که هنوز نتایج آن مشخص نشده است.

تدوین مقررات ایمن‌سازی سازه‌ها

ایسنا: پرداخت وام ۱۰ میلیونی از سال ۸۵ به بعد به سالانه ۵۰ هزار وام افزایش می‌یابد. محمد سعیدی کیا – وزیر مسکن– با بیان این که باید سالانه حدود ۲۰۰ هزار واحد مسکونی فرسوده نوسازی شود، اظهار کرد: بافت‌های فرسوده خشت و گلی باید جمع‌آوری شده و سازه‌های مقاوم جایگزین آنها شود و این امر جزء مصوبات دولت قبل و فعلی است. سعیدی کیا افزود: اقدامات مناسبی از جانب بنیاد مسکن و شهرسازی صورت گرفته که به دنبال آن نیز در سال ۸۵ ساخت حدود ۲۰۰ هزار واحد مسکونی در دستور کار قرار گرفته است. وی گفت: باید با رعایت مقررات و به‌کارگیری فناوری‌های مناسب و سازه‌های سبک و مستحکم به مقاوم‌سازی ساختمان‌های موجود کمک کنیم البته این امر به طور کامل در کشور جاری نشده و مراحل اولیه فعالیت خود را سپری می‌کند. وزیر مسکن و شهرسازی از راهکارهای پیشبرد برنامه‌ها را تربیت مشاوران توانمند در این زمینه نام برد و گفت: در این راستا بررسی‌های مختلفی با تحقیقات موضوعی در خصوص آزمایش‌های غیرمخرب ساختمان‌ها طراحی شده و در نظر داریم که با عمومیت بخشیدن به آنها گام اساسی را در ارزیابی دقیق سازه‌های ساختمانی موجود برداریم.

تبارشناسی دولت جدید از منظر اقتصاد سیاسی

دولت نهم پوپولیست نیست

بخش پایانی

سام غفارزاده: متن زیر بخش دوم گفت‌وگو با علیرضا علوی‌تبار در خصوص اقتصاد سیاسی ایران است.

■■■

■ نظری وجود دارد مبنی بر اینکه رفتار وتصمیمات دولت جدید پوپولیستی و عوام‌پسندانه است و در همین راستا کمتر با اقشار مختلف درگیر می‌شود. گرچه عوام‌پسند بودن مختص به دولت نهم نبوده ولی نسبت به دولت‌های قبلی جمهوری اسلامی در حالت اکستریمم است.

این به تعریف روشنی برمی‌گردد که ما از دولت پوپولیستی می‌کنیم. دولت‌های پوپولیستی معمولاً از یک طرف به یک حداقلی از دموکراسی پایبند هستند یعنی به دنبال افزایش مشارکت مردم هستند ولی رقابت را خیلی خوش ندارند. یعنی مشارکت را می‌خواهند بدون رقابت؛ از طرف دیگر یک نوع گرایش چپ دارند به این معنا که برابری را هدف قرار داده‌اند و سعی دارند از ابزار حکومت برای دستیابی به آن برابری استفاده کنند.

■ چه نوع برابری‌ای؟ برابری حقوقی یا برابری فرصت‌ها؟

در اینجا هم برابری در فرصت‌ها است و هم برابری‌خواهی در نتایج. یعنی چپ‌ها معمولاً معتقدند که برابری فرصت‌ها را می‌توان به‌طور کامل ایجاد کرد. اما در نتایج می‌توان برابری‌خواه بود ولی لزوماً شما به برابری نمی‌رسید.

■ منظورتان از نتایج این است که همه به یک سهم مساوی برسند؟

در تقسیم‌بندی دیدگاه‌ها در مورد برابری می‌توان تفاوتی بین برابری در فرصت‌ها و در نتایج از یک‌سو و برابری از لحاظ احساس رفاهی قائل شده. معمولاً چپ‌های مارکسیسم از برابری مطلق در نتایج دفاع نمی‌کنند بلکه از برابری در فرصت‌ها و برابری‌خواهی در نتایج دفاع می‌کنند. بیشتر به دنبال فرصت‌های رفاهی هستند. یعنی شما می‌توانید فرصت– نتیجه– منابع ـ رفاه را در جدولی بگذارید. می‌توانید چهار نوع برابری‌خواهی را در عرصه اندیشه‌های اقتصادی از هم جدا کنید. مثلاً گروه‌هایی که می‌خواهند فرصت‌های رفاهی را برابر کنند، گروه‌هایی که می‌خواهند فرصت‌های دسترسی منابع را برابر کنند، گروه‌هایی که می‌خواهند توزیع منابع را برابر کنند و گروهی که می‌خواهند رفاه متحقق را برابر کنند. این چهار گروه در بین چپ‌ها از هم قابل تمایز هستند. البته لیبرال‌ها هم به یک معنا از نوعی برابری دفاع می‌کنند. برابری فرصت‌ها، دسترسی و دستیابی به منابع؛ گرچه نتیجه می‌تواند نابرابر باشد. چپ‌های مدرن معمولاً برابری در فرصت‌ها و برابری‌خواهی در نتایج را دنبال می‌کنند. نمی‌گویند حتماً برابری اتفاق می‌افتد ولی می‌گویند ما باید دغدغه برابری را داشته باشیم و سعی کنیم نابرابری ناشی از مکانیسم بازار را با دخالت‌هایی تعدیل کنیم. دولت جدید به معنای دقیق کلمه پوپولیست نیست. چون چپ نیست.

■ یعنی پوپولیست‌ها همیشه گرایش به چپ دارند؟

در دولت جدید یک عنصر شدید ضدبرابری وجود دارد. آن عنصر هم به تحلیل ایدئولوژیک اینها برمی‌گردد. این بحث الان در دولت جدید مطرح نمی‌شود ولی قبلاً بعضی از صاحب‌نظرانشان بر روی آن گفت‌وگو کرده‌اند. مثلاً اینکه می‌گفتند در دیدگاه اسلامی ما منابع بر حسب کار و نیاز توزیع نمی‌شود بلکه بر حسب میزان صلاحیت توزیع می‌شود. یادم می‌آید که زمانی با آقای توکلی و حائری شیرازی گفت‌وگو می‌کردم می‌گفتند که در داستان یوسف، معیار توزیع ثروت را یوسف مشخص می‌کند و می‌گوید خزانه را در اختیار من بگذار: «انی حفیظ امین» چون حفیظ و امین هستم نه چون نیاز دارم یا کار می‌کنم. می‌گفت بنابراین ثروت‌ها در جامعه به میزان ایدئولوژیک بودن یا پای‌بندی ایدئولوژیکی افراد باید توزیع شود همان‌طور که مومنان متقی‌تر در عرصه سیاست ولایت دارند و قدرت باید کاملاً در اختیار آنها قرار بگیرد. پشت این نگاه هیچ نوع برابری‌طلبی نیست.

■ ولی در سفرهای استانی دولت وقتی دیون معوقه بانکی بخشیده یا استمهال می‌شود یا وعده‌ای داده می‌شود تقسیم‌بندی ایدئولوژیک و گروهی وجود ندارد و همه یکسان مشمول عنایت دولت می‌شوند.

دقت داشته باشید قرار بوده یک گروه علیه گروه دیگری بسیج شود. پس تا مدتی این کار ادامه پیدا خواهد کرد. اما نهایتاً وقتی گرد و غبارها فرو می‌نشیند خواهید دید که برنده این سیاست‌ها گروه‌های خاصی هستند که صلاحیت بیشتری داشته باشند. وقتی شما سود بانکی را پایین می‌برید طبق ساز و کارهای اقتصادی می‌دانید که تقاضا بلافاصله بیشتر از عرضه می‌شود. شما باید بین متقاضیان انتخاب بکنید، در آن صورت دستتان باز خواهد بود که حفیظ و امین‌ها را انتخاب کنید. آنهایی که از نظر شما صلاحیت‌های ایدئولوژیک دارند انتخاب کنید. مکانیسم بازار رقابتی شبیه حراج کردن است. هر کس که پول بیشتری بدهد می‌خرد و می‌برد بدون توجه به اینکه کیست. وقتی شما بازار را محدود می‌کنید یعنی وقتی فزونی تقاضا بر عرضه وجود دارد دست شما باز می‌شود در واقع در بلندمدت سیاست‌هایی که با شعار برابری شروع شده به نوعی برابری خاص و قطبی شدن می‌انجامد.

■ اینها از قبل تعیین و طراحی شده است؟

معیارش حداقل معلوم است که چه کسانی باید از این بهره ببرند. نمونه این را در بخش دولتی و مدیران دولتی هم می‌توان دید. تغییر مدیران دولتی با چه شعاری شروع شد؟ شایسته‌سالاری و اینکه کار را به جوانان بسپاریم. یعنی نوعی برابری‌سازی. می‌گفتند یک مدیر چند سال در یک‌جا (پست) بماند. ما می‌خواهیم برای دیگران فرصت ایجاد کنیم ولی نتیجه این شد که مدیران خاصی انتخاب شدند. یعنی برابری فرصت‌ها اتفاق نیفتاد. شما مدیران قبلی را با شعار برابری‌طلبانه کنار زدید، اما در عمل یک گروه خاص را که همسازی داشتند جایگزین آنها کردید. کاملاً معلوم است که از کجا انتخاب می‌شوند، چه مواضعی دارند. اینها هزینه‌ای را به جامعه تحمیل می‌کنند، طبیعی است یک مدیر صفرکیلومتری که هیچ تخصصی ندارد وقتی روی کار می‌آید بر آن مجموعه هزینه‌هایی تحمیل می‌کند. اما همین مدیر یک عده‌ای را صاحب منفعت می‌کند. همین اتفاق در بخش خصوصی هم خواهد افتاد. یعنی همین گزینش‌هایی که در بخش دولتی اتفاق افتاد در بخش خصوصی هم اتفاق می‌افتد. در هر دو جا با شعار برابری کار را شروع کردند، اما وقتی گردوخاک می‌نشیند، می‌بینید که برنده این بازی یک گروه خاص بوده‌اند. به‌نظر من بخش دولتی نمونه روشنی است که به‌رغم شعارهای برابری، برابری واقعی در آن اتفاق نیفتاد.

خلاصه گفت‌وگو

۱– دولت‌های پوپولیستی معمولاً از یک طرف به یک حداقلی از دموکراسی پایبند هستند یعنی به دنبال افزایش مشارکت مردم هستند ولی رقابت را خیلی خوش ندارند. از طرف دیگر یک نوع گرایش چپ دارند.

۲– وقتی گردوخاک می‌نشیند، می‌بینید که برنده این بازی یک گروه خاص بوده‌اند. به‌نظر من بخش دولتی نمونه روشنی است که به‌رغم شعارهای برابری، برابری واقعی در آن اتفاق نیفتاد.

■ پس برخلاف نظر عده‌ای که بی‌تجربگی را به رفتار دولت جدید نسبت می‌دهند و از یک آشفتگی در تصمیم‌گیری‌ها صحبت می‌کنند، شما یک هوشمندی و نگاه شبه‌ایدئولوژیک را برای دولت جدید متصور می‌شوید.

شاید تعبیر درست‌ترش این باشد که دولت جدید نماینده منافع یک گروه خاص اجتماعی است.

■ می‌توانید ویژگی‌های این گروه را بگویید.

اتفاقاً این نکته مهمی است، یعنی چیزی که دولت جدید را از محافظه‌کاران سنتی جدا می‌کند همین است. ما یک جریان به نام جریان محافظه‌کار سنتی در کشورمان داشته‌ایم. اینها یک تکیه‌گاه خاص اجتماعی دارند، این تکیه‌گاه به لحاظ اقتصادی، عمدتاً بخشی از سرمایه‌داری تجاری و سنتی ماست و بخشی از طبقه متوسط سنتی ما و یا ترکیبی از اینها را در بر می‌گیرد. این دو بسترساز جریان محافظه‌کار سنتی هستند. جریان محافظه‌کار سنتی با اینها کاملاً رابطه ارگانیک دارد. یعنی هم حمایتشان را دارد و هم وقتی به قدرت می‌رسد متقابلاً حامی آنها است و نمی‌شود آن را از اجتماع محو کرد. در دوره جنگ دولت تلاش زیادی می‌کرد که از قدرت اجتماعی جریان محافظه‌کار سنتی کم کند ولی نمی‌توانست چون اینها یک تکیه‌گاه مشخص اجتماعی دارند و نماینده یک جریان اجتماعی هستند. این جریان لزوماً رو به گسترش نیست یعنی می‌توان گفت رشدش متوقف شده یا رو به افول است.

■ یعنی با توجه به پیوندهایی که با روحانیت سنتی دارد نشانه این است که موقعیت اجتماعی روحانیت سنتی هم رو به تزلزل است؟

اگر روحانیت سنتی نتواند تکیه‌گاه اجتماعی‌اش را گسترش بدهد همراه آنها ضعیف می‌شود. مگر اینکه جایگزین پیدا کند. اتفاقی که برای بخشی از روحانیت افتاده، این بخش در حال تعریف تکیه‌گاه مشخصی برای خودش است. بیشتر نمایانگر یک جریان و گروه منزلتی است. به‌جای اینکه بگوییم طبقه یا قشر اجتماعی است به معنای «وبر»ی شبیه به یک گروه منزلتی هستند. گروهی که وجه تمایز آنها منابع درآمدشان، جایگاه‌شان در سیستم بازار، نوع و ارتباطشان با عوامل تولید نیست بلکه یک نوع سبک زندگی خاص و یک نوع مشاغل خاص است. یک گروه منزلتی، در کشور شکل گرفته که قاعدتاً دستی هم در اقتصاد داشته است. بیشتر اقتصاد غیررسمی و منابعشان غیررسمی است. البته من نمی‌خواهم متهم کنم که منابعشان لزوماً غیرقانونی هستند ولی به هر حال اینها یک قشر اجتماعی نیستند بلکه یک گروه منزلتی خاص هستند که طی زمان مشخص شکل گرفته‌اند. تکیه‌گاه اجتماعی ندارند، ولی فرصتی برای یارگیری اجتماعی پیدا کرده‌اند.

■ شکل‌گیری چنین گروهی معلول چه رفتاری بوده؟ چرا دولت‌هایی که در ۱۶ سال اخیر ادعای اصلاح‌طلبی و سازندگی داشته‌اند نتیجه کارشان شکل‌گیری چنین گروه حاشیه‌ای قدرتمند می‌شود که الان ابزار اقتصادی در دست دارد. شما نقش و سهم دولت‌های قبل را در شکل‌گیری این گروه چه می‌دانید؟

دولت‌های قبل اگر هم در رفتارشان به شکل‌گیری اینها کمک کرده‌اند به شکل ناخودآگاه بوده یعنی نتایج ناخواسته سیاست‌هایشان به شکل‌گیری این گروه کمک کرده است.

مجموعه سیاست‌هایی که دولت آقای هاشمی داشت، این امکان را فراهم می‌کرد. چون آقای هاشمی اعتقاد داشت اگر می‌خواهید اقتصاد آزاد در ایران وجود داشته باشد باید همه درگیر این اقتصاد شوند. به‌همین دلیل به بعضی از وزارتخانه‌ها اجازه کار اقتصادی مستقل داد. این بزرگترین خطایی بود که اتفاق افتاد. میل به حفظ منزلت، امکان حضور در عرصه‌های اقتصادی و امکان پنهان‌کاری در عرصه‌های اقتصادی و امکان استفاده از رانت‌ها، فرصت‌هایی بودند که این مجموعه و هسته اولیه آن را شکل داد. مثلاً وزارت اطلاعات با تاسیس یک تعاونی به مسکن‌سازی برای کارکنان خودش و دیگران اقدام کرد. افرادی که در آن بخش مسکن کار می‌کردند، به‌تدریج ارتباطات و امکاناتی برای فعالیت مستقل از وزارتخانه پیدا کردند و کارها را یاد گرفتند. در یک مقطع به‌راحتی از وزارتخانه جدا شدند. اما این لزوماً به‌معنای قطع کامل ارتباط با افراد آن مجموعه نبود. در زمان دولت آقای خاتمی این مسائل تا حدی معلوم شد. خاتمی در پی شفاف کردن جایگاه اینها بود و می‌خواست اینها را از تاریکی بیرون بیاورد و تبدیل به بخش رسمی اقتصاد کند. تمام تلاشش این بود که چطور می‌شود اینها را به آفتاب و روشنایی آورد. یکی این است که شما بودجه‌های خاص را به آنها اختصاص بدهید، یعنی بودجه اینها را افزایش بدهید ولی فعالیت‌شان را ممنوع کنید. چون ادعا و توجیه برای فعالیت اقتصادی این نهادها نبود بودجه بود. به‌همین جهت خواستند که بودجه آنها را دولت تامین کند. اما این افزایش بودجه آنها را بزرگ کرد. نکته دیگر هم نقایص سیستم ما است، این سیستم آنقدر سایبان دارد که دائماً بتوان از آفتاب فرار کرد.

چند ریشه می‌توان پیدا کرد: یکی از آنها بخش غیررسمی بزرگ در اقتصاد ایران است که امکان درآمدزایی دارد. به نظر من این هم به دوگانگی نظام ایران و مسئله پول نفت به‌علاوه مخارج ما برمی‌گردد. شرایط بین‌المللی تحت فشار بودن ما، وجود اقتصاد غیررسمی قدرتمند و پول نفت مجموعاً امکانی فراهم می‌کند تا کسانی که ارتباطاتی دارند، زرنگ هستند و از فرصت‌ها حداکثر بهره‌برداری را می‌کنند، رشد کنند. مثلاً اینکه بروید زمین‌های مسئله‌دار را پیدا کنید و با قیمت پایین بخرید و با کمک کسانی در داخل سیستم مسئله آنها را رفع کنید. یا خانه‌هایی که مالکیت آنها مسئله دارد را پیدا کنید – خانه‌ای که ۳ میلیارد ارزش دارد – از صاحب آن ۵۰۰ میلیون می‌خرید، بعد ۵۰۰ میلیون هم حداکثر خرج رفع مسئله‌اش می‌کنید. بعد ۲ میلیارد سود خالص به‌دست می‌آورید. امکان فعالیت‌های اقتصادی دادن برای تامین هزینه برخی دستگاه‌ها بزرگترین خطای آقای هاشمی بود ولی گمان نمی‌کرد که کار به اینجا برسد.

■ آیا ایشان فکر می‌کردند آنها راضی می‌شوند و اجازه می‌دهند که سیاست‌های فنی و اقتصادی سازندگی اجرا شود؟

نه‌فقط این، بلکه به نظر من می‌خواست همه را درگیر سیستم بازار بکند، همه ما وقتی مزه این سیستم را بچشیم، به راحتی جلوی آن نمی‌ایستیم. چون که به‌هرحال طعم خوبی دارد. اقتصاد بازار برای پیروزها خیلی خوش‌طعم است، معمولاً برای شکست‌خوردگانش خیلی تلخ است.

■ منظورتان از شکست‌خوردگان انحصارطلبان هستند یا کسان دیگر!؟

در وضعیت ایده‌آل بازار، شکست‌خورده‌ها انحصارطلبان هستند ولی ما به آن معنا بازار نداریم، چون هنوز شروط لازم بازار را نداریم. در اینجا مصرف‌کنندگان، حقوق‌بگیران و بخش‌هایی که قدرت چانه‌زنی بالا ندارند بازندگان اصلی هستند. ما یک بازار ناقص داریم، یعنی دولتی بد عمل می‌کند و در نتیجه بازار بد عمل می‌کند و مجموعاً بحران مالی ایجاد می‌کنند. ما به یک تحول نهادی در ایران احتیاج داریم. بسترهایی باید ساخته شود هم در زمینه رفتار اقتصادی دولت و هم در زمینه رفتار اقتصادی بازار. این چنین است که می‌شود بیشتر روی آن کار کرد.

■ شما به جایی رسیدید که این گروه جدید موقعیتی برای یارگیری اجتماعی پیدا کرده. سئوال من این است که این گروه چطور یارگیری می‌کند؟

دولت جدید که منظور از دولت، مجلس هفتم و هم دولت نهم است. البته در مجلس ترکیبی از راست محافظه‌کار سنتی و راست رادیکال یا افراطی داریم.

■ اینها که راست محسوب نمی‌شوند و ضد بازار هستند؟

چرا راست هستند، جهت‌گیری آنها اصلاً به سمت برابری نیست. این اشتباهی است که در جامعه ما می‌شود. اولین‌بار در طبقه‌بندی مجاهدین انقلاب این اشتباه اتفاق افتاد و اسم اینها را، چپ جدید گذاشتند. اعتراض من هم این بود که ادبیات ضدسرمایه‌دار و ضدمکانیسم بازار را نباید به اشتباه «چپ» تلقی کرد. نمی‌خواهم بگویم که چپ بودن خوب یا بد است. مثلاً در فرانسه جبهه ملی فرانسه به‌شدت ضدسرمایه‌داری است. و یا نونازی‌های آلمان به‌شدت ضدسرمایه‌داری و مکانیسم بازار صحبت می‌کنند ولی هیچ‌کس به آنها چپ نمی‌گوید. چون در بطن اندیشه آنها عنصر نابرابری وجود دارد. کسی که معتقد است در حکومت عده‌ای حق ویژه دارند و قدرت باید دست یک گروه خاص باشد نه همگان و در اقتصاد هم تقریباً معتقد به تقدم شایسته‌ها بر ناشایسته‌ها است عملاً نمی‌تواند از ایده برابری دفاع بکند. به نظر من دولت جدید از امکاناتی که نفت برایش ایجاد می‌کند، دو استفاده اصلی می‌کند: یکی تامین منافع بلندمدت گروه منزلتی جدید است و کسانی را که تا به‌حال جذب نشده‌اند را جذب می‌کنند و تعداد خود را افزایش می‌دهند. کار دوم تهیه یک نیروی ذخیره برای مقابله با آن سه گروه است. البته جاهایی دولت جدید به اقشار محروم امتیاز می‌دهد ولی این امتیازات شعار است. چون در عمل ممکن است به ضدخودش تبدیل شود. این امتیازگیرندگان همان گروهی هستند که قرار است ذخیره اجتماعی باشند ولی به دشمن بدل می‌شوند. می‌آیند حداقل حقوق بازنشستگی را افزایش می‌دهند این ممکن است منجر به اخراج یک عده کارگر در حال کار بشود. این کارگرها متوجه می‌شوند که این نتیجه خواسته یا ناخواسته سیاست‌های اقتصادی دولت است. آن وقت آنها دیگر طرفدار دولت نخواهند بود بلکه به جبهه مقابل خواهند پیوست. سیاست دولت جدید را باید به دو گروه تقسیم کرد: نخست سیاست‌های تامین منافع بلندمدت آن گروه منزلتی که دولت نماینده آنها است. دوم یارگیری و ایجاد ذخیره از اقشار محروم‌تر برای مقابله با آن سه دشمنی که برای خودش تعریف کرده است. هر سیاست دولت را می‌توان تفکیک کرد و نتیجه گرفت که دولت از هر سیاستی چه منفعتی می‌برد. به نظر می‌آید در سیاست‌های دولت چیزی حدود ۲۰ تا ۳۰ درصد صرف ایجاد آن ذخیره اجتماعی شود و ۷۰ درصد نیز برای تامین منافع بلندمدت آن گروه منزلتی باشد.

سرازیر شدن حجم زیاد نقدینگی به بازارهای جهانی نفت

مهر: مدیر امور بین‌الملل شرکت ملی نفت گفت: با رشد قیمت نفت سبک و شیرین، تفاوت قیمت نفت سنگین و ترش در بازارهای بین‌المللی به بیش از ۱۰ دلار رسید. حجت‌الله غنیمی‌فرد درباره آخرین وضعیت بازار نفت گفت: به علت کمبود ظرفیت پالایشی در جهان و افزایش مصرف بنزین و گازوئیل برای استفاده در حمل و نقل اتومبیل‌های سواری، قیمت این دو محصول ابتدا در کشور آمریکا و پس از آن در اروپا به‌رغم نوسانات طی دو هفته گذشته، دامنه قیمتی برخی از نفت خام‌ها همانند برنت را تا ۶ دلار تغییر و افزایش داد. وی افزود: با توجه به افزایش تقاضای روزافزون بنزین و گازوئیل در قاره آمریکا و اروپا به دلیل وارد شدن به فصل رانندگی پیش‌بینی می‌شود تفاوت قیمت نفت سبک و شیرین با نفت سنگین و ترش به دلیل افزایش عرضه نفت سنگین و ترش نسبت به تقاضای آن افزایش یابد. غنیمی‌فرد اضافه کرد: در حال حاضر مابه‌التفاوت قیمت نفت خام سبک و شیرین و نفت خام سنگین و ترش در بازارها از ۸ تا ۱۰ دلار است که پیش‌بینی می‌شود با افزوده شدن قیمت نفت خام سبک و شیرین به علت مازاد عرضه نفت خام سنگین و ترش این فاصله افزایش یابد و از سویی دیگر عواملی که در بخش کاغذی بازار نفت در جریان است نیز مزید بر علت شده است. وی درباره وضعیت بازارهای کاغذی و هدایت حجم زیاد نقدینگی به سوی بازارهای طلا گفت: در بازارهای دیگر همانند طلا، نقره، پلاتین و حتی دیگر بازارها، عواملی در جریان است که باعث شده قیمت‌ها در بازارهای کاغذی توسط موسسات مالی که از وجوه نقدی بسیار بالایی برخوردار هستند وسود زیادی می‌برند متلاطم شده و از سویی دیگر نرخ برابری دلار در برابر ارزهای دیگر رشد نکند.

مدیر امور بین‌الملل شرکت ملی نفت در ادامه تصریح کرد: عدم افزایش نرخ برابری دلار یا قوی نشدن دلار باعث انتقال پول‌ها و نقدینگی این موسسات در این بازارها به خصوص بازار کاغذی نفت شده و قیمت نفت را افزایش می‌دهد. وی افزود: از سویی دیگر هرگونه اطلاع چه واقعی و چه غیرواقعی از جمله شایعات اثربخشی زیادی در این‌باره دارد و این روند افزایشی را تندتر و کندتر می‌کند به عنوان مثال مسائل هسته‌ای ایران نمی‌تواند به صورت واقعی بازار نفت را تحت‌تاثیر قرار دهد چرا که عامل تاثیرگذار مهم بر قیمت نفت بازارهای کاغذی یا فیوچر نفت است که این مطلب بر دیگر بازارهای کاغذی نیز مصداق دارد.

غنیمی‌فرد اضافه کرد: این عامل نیز همانند هر شایعه‌ای پس از مدتی تبدیل به نوعی دیگر از تحلیل در بازارها می‌شود و نکته حائز اهمیت این است که قیمت نفت و معاملات کاغذی ملاک محاسبات قیمت محسوب می‌شود. وی درباره پیش‌بینی‌ها برای رسیدن قیمت نفت به یک حد گفت: پیش‌بینی حد قیمت نفت بستگی به خبرها و شایعات در بازار دارد و اینکه چه پیش‌بینی‌هایی براساس این شایعات صورت گیرد اما با تخمین‌هایی که در مدل‌های اقتصادی پیش‌بینی قیمت وجود دارد نشان می‌دهد که تا پایان سال میلادی رقم‌های بالای نفت را شاهد باشیم. وی افزود: برای بازار طلا هم اکنون شاهد فروش هر اونس طلا به قیمت ۷۵۰ دلار هستیم که چیزی نزدیک به ۱۳۰ دلار بیش از قیمت فعلی است.

خبرها

حمایت از خط لوله صلح

ایسنا: اسلام‌آباد با درخواست واشینگتن مبنی بر صرف نظر کردن از پروژه خط لوله انتقال نفت ایران به هند از طریق پاکستان مخالفت کرد. خبرگزاری کویت به نقل از مقامات پاکستانی گزارش داد: واشینگتن مجدداً از اسلام‌آباد خواسته است که از پروژه خط لوله انتقال گاز ایران به هند که از خاک پاکستان عبور می‌کند، صرف‌نظر کند، اما این درخواست که از طریق دیپلمات‌ها مطرح شده بود با پاسخ منفی اسلام‌آباد مواجه شد و پاکستان آن را جزء پروژه‌های حیاتی برای خود توصیف کرد. این مقامات در ادامه همچنین سفر هفته آینده معاون اول رئیس جمهور ایران به پاکستان را بسیار مهم توصیف و اعلام کردند که در این سفر پروژه خط لوله‌های انتقال گاز که هزینه احداث آن بیش از هفت میلیارد دلار بر آورد شده مورد بررسی قرار خواهد گرفت. به گفته مسئولان پاکستانی، سفر معاون اول رئیس جمهور ایران به اسلام‌آباد در جهت تکمیل مذاکرات دو کشور درباره پروژه خط لوله گاز و هماهنگی با پاکستان برای رویارویی با فشارهای آمریکا علیه ایران در خصوص برنامه هسته‌ای‌اش است. مذاکرات خط لوله انتقال گاز ایران به پاکستان و هند که به خط لوله صلح مشهور شده است از ۱۴ سال پیش آغاز شده و با پیگیری‌های مستمر مقامات سه کشور به مراحل نهایی خود نزدیک می‌شود قرار است خردادماه امسال تکلیف نهایی این پروژه استراتژیک با حضور وزرای نفت سه کشور در تهران مشخص شود.

توقف فعالیت منطقه آزاد اروند به اقتصاد منطقه ضربه وارد می‌کند

ایسنا: «حذف همزمان ۲۰ درصد تخفیف از سود بازرگانی کالاهای وارده از بنادر خرمشهر و آبادان و قطع تسهیلات اعطایی منطقه آزاد اروند، فعالیت‌های اقتصادی بخش خصوصی در شهرهای آبادان و خرمشهر را با بحران و توقف روبه‌رو کرده است.» سمیعی عضو هیات مدیره منطقه آزاد تجاری و صنعتی اروند (آبادان – خرمشهر) منطقه خوزستان اظهار کرد: «هزاران نفر افراد مشغول به کار در شهرهای آبادان و خرمشهر که فعالیت‌های آنان به بخش‌های بازرگانی، حمل و نقل، ترخیص‌کاری و خدمات گسترده وابسته بوده در معرض بیکاری و از دست دادن شغل و درآمد خود هستند.» وی با بیان اینکه فعالیت‌های متنوع عمرانی و گسترده منطقه آزاد اروند نیاز به منابع مالی دارد عنوان کرد: «با توجه به آنکه بیش از ۹۰ درصد منابع درآمدی این منطقه باید از محل دریافت ۱۵ درصد ارزش سیف کالاهای وارده و در زمان ترخیص کالا تامین شود، صادر نکردن مجوز گمرک ایران در وصول مبلغ مذکور، تمامی پروژه‌های زیربنایی این منطقه را با توقف روبه‌رو کرده و تامین هزینه‌های جاری و حقوق پرسنل این سازمان را نیز برای ماه‌های آینده با بحران مواجه کرده است.»

منتظر فهرست تعرفه‌ها هستیم

مهر: رئیس کل گمرک ایران گفت: گمرک هم‌اکنون منتظر اعلام وزارت بازرگانی مبنی بر فهرست جدید تعرفه واردات کالا در سال جاری است. هاشم رهبری با اشاره به فهرست جدید تعرفه واردات کالا گفت: پس از جمع‌آوری کتاب تعرفه‌های سال ۸۵، مقرر شد که وزارت بازرگانی فهرست جدید لیست تعرفه‌های واردات را به گمرک اعلام کند که هم‌اکنون منتظر این اعلام از سوی وزارت بازرگانی هستیم. وی درباره زمان مشخص اعلام لیست جدید تعرفه‌ها از سوی وزارت بازرگانی افزود: گمرک نیز منتظر اعلام این لیست است و از زمان اعلام لیست جدید تعرفه‌ها بی‌اطلاع هستم. رئیس کل گمرک ایران تصریح کرد: تصمیم‌گیری نهایی در باره تعرفه واردات کالا در کمیسیون ماده یک که متشکل از نمایندگان وزارت بازرگانی، صنایع و معادن، جهاد کشاورزی، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی و وزارت اقتصاد و دارایی است گرفته می‌شود و گمرک نیز منتظر اعلام این لیست از سوی وزارت بازرگانی است. پس از جمع‌آوری کتاب تعرفه‌های جدید در اردیبهشت ماه جاری، وزارت بازرگانی دستور تثبیت برخی تعرفه‌ها در سال جاری را صادر کرد.

تولید مجدد پیکان، اشتباه دوباره است

ایلنا: مشکلات مالی که در ایران خودرو با توقف تولید پیکان به وجود آمد، تنها توجیه تولید مجدد پیکان است. بهرام حبیبی عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس